

О ЗАВИЧАЈНОЈ ДИГИТАЛНОЈ БИБЛИОТЕЦИ

Развој информационо-комуникационих технологија омогућио је дигитализацију штампаних верзија података из свих области живота и допринео популаризацији електронских књига.

■ Електронске књиге су

књиге које се дистрибуирају у дигиталној форми. Читају се на рачунарима, на посебним портабилним читачима или на другим мобилним уређајима. Оне могу бити направљене изворно у електронском облику (на пример: електронски часописи) или то може бити материјал који је оригинално створен у неком другом облику, а који је касније дигитализован (на пример: штампано издање књиге које је дигитализацијом пребачено у електронски облик).

■ Дигитализација је

пренос грађе у дигитални облик, поступак снимања, похрањивања и обраде садржаја коришћењем дигиталне камере, скенера и рачунара. Дигитализацијом се постиже очување библиотечке грађе. Она продужава век коришћења оригинала. Дигитализација није замена за заштиту и конзервацију. Пажљивим одабиром грађе за дигитализацију и њеним дигитализовањем добијамо дигиталну библиотеку.

■ Дигиталне библиотеке су

организоване колекције информација у дигиталном облику, чије коришћење зависи од развијености информационих и комуникационих технологија. Дигитални садржај може бити доступан локално, путем рачунарске мреже и путем интернета. Интернет омогућава даљински приступ услугама. Највећи број библиотека код нас јесу хибридне библиотеке.

■ Хибридна библиотека је

комбинација традиционалне и дигиталне библиотеке. Она је спона између традиционалне и дигиталне библиотеке, где се електронски и штампани извори информација равноправно употребљавају.

■ Предност дигитализације је вишеструка:

1. нема физичке границе - корисник дигиталне библиотеке не мора да иде у библиотеку како би позајмио жељену књигу, уколико има приступ интернету;
2. нема радног времена – приступ дигиталној библиотеци могућ је у било које доба дана и ноћи;
3. вишеструки приступ – истим изворима информација може приступити више корисника истовремено;
4. проналазак информација – проналазак помоћу претраживања и уписивања једне речи или скупа речи (кључне речи);
5. умножавање – може се направити идентична копија књиге без губитка квалитета;
6. простор – док класичним библиотекама треба доста простора, дигиталне библиотеке могу похранити много већи број информација јер захтевају много мање физичког простора;
7. умрежавање – прослеђивање хипер веза које воде ка другим дигиталним библиотекама, што омогућава дељење архива;

8. очување – грађа дигиталне библиотеке остаје вечно у истом стању;
9. цена – одржавање дигиталне библиотеке знатно је јефтиније.

■ Недостаци дигитализације:

1. ауторско право је комплексан проблем који строго ограничава избор материјала за дигитализацију;
2. губитак квалитета – током процеса дигитализације могу се изгубити детаљи које је садржао оригинални документ;
3. брзе измене и застаривање технологија захтева стално пребацивање електронских књига на нове дигиталне медије и у нове формате.

■ Дигитализација културне баштине

„Локална културна баштина представља целовитост културног наслеђа одређеног географског подручја и временског периода и чини део обухватније културне баштине нације или региона, задржавајући истовремено своју посебност и јединственост.“

Завичајне дигиталне библиотеке су целовите збирке организованих историјско-биографских информација и културне баштине одређеног географског поднебља у дигиталном облику. Оне настају селекцијом грађе из завичајних фондова, која је дигитализована или је изворно у дигиталном формату.

Дигитализацијом дела библиотечког фонда који припада локалној културној баштини, добијају се завичајне дигиталне библиотеке. Позитивни ефекти овог важног посла мере се повећаним бројем пружених услуга и повећаним бројем нових активних корисника библиотеке.

А да све ово не буде само бајка

Народна библиотека Његош је 2009. године отпочела са дигитализовањем фонда Завичајне збирке, тј. са формирањем Дигиталне завичајне збирке.

■ До данас је дигитализовано:

- преко 90.000 страница;
- око 90% књига;
- десетак наслова периодике;
- рукописна грађа;
- стотинак разгледница, фотографија и плаката;
- видео-архива Радио телевизије Књажевац.

■ Примарни циљеви дигитализације су

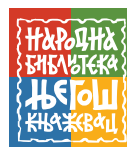
- очување највреднијег дела фонда Библиотеке;
- олакшан приступ јединственом благу које се у центру локалне културне баштине чува за будуће генерације, али и чини доступним у времену заснованом на информацијама и знању.

■ Дигитална завичајна збирка доступна је:

- у читаоници Библиотеке;
- поједине колекције на интернет презентацији Библиотеке www.biblio-knjazevac.org

■ Све ово је омогућено

- знањем и стручношћу књажевачких библиотекара;
- несебичном помоћи Министарства културе Републике Србије, које од 2011. суфинансира пројекат дигитализације завичајне грађе.

О завичајној дигиталној библиотеци

Текст: Јелена Ћирић

Уредник: Владана Стојадиновић

Ликовно-технички уредник:
Александар Цветковић

Народна библиотека Његош, 2015.

О ЗАВИЧАЈНОЈ ДИГИТАЛНОЈ БИБЛИОТЕЦИ

